

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De beneficiorum beneficiorum Ecclesiasticorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

& ex c. Pastoribus. De his quæ sunt à Prelato. Ad idem confirmandum facit quod de iure cõmuni canonico, beneficia conferri debent sine diminutione, ex cap. Si quis præbendas, i. quæ. 37. & ex cap. Maioribus, cap. Vacante, cap. Cui causam, De præbendis, & cap. vnico, versus finē, tit. Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione cõferantur. Tali enim iuri subiiciuntur etiam Episcopi; eidemque aperte aduersatur pensiois perpetuæ cõstitutio in beneficio, Et ita in cap. Nisi essent, De præbendis, statuitur vt ad præstationē 40. librarū, non dignitas prioratus, sed persona Prioris maneat onerata: ne forte circa prouetus, aliqua videatur facta sectio prioratus. Ita quod ipso Priore defuncto, successor ipsius ad præstationem 40. librarum minime teneatur. Hæc ibi.

130. Quintum documentum est: Varios assignari casus, in quibus potest Episcopus pensioem imponere ex iusta causa necessitatis, aut vtilitatis Ecclesiæ. Primus est, quando pensio ex pigui beneficio datur in erectionem noui beneficij: tunc enim certum est, Episcopum (cuius est in sua Diocesi, beneficia vt conferre, sic & erigere) posse eandem constituere causa iusta interueniente; vt quando Ecclesiæ indiget ministris; & ideo ad nouorum institutionem opus est ex piguiori beneficio certam portionem separare, vt ex ea beneficium constituatur. Sic enim quando parochialis Ecclesiæ annexa fuerit alicui dignitati vel præbendæ; Vicarius perpetuus Episcopi auctoritate, in ea constituitur, assignata illi certa portio ex fructibus eiusdem Ecclesiæ, iuxta cap. Extirpandæ, §. Qui vero, De præbendis. Sic etiam quando Parochus principalis Ecclesiæ habet suam vnitam, cui non potest per seipsum inferuire commode, cogitur in ea constituere Vicarium, qui loco sui inseruiat, geratque in ea curam animarum. Ad cuius competentem sustentationem Episcopus imponet pensioem ab ipso principali Parocho soluendam: argumento cap. I. De præbendis, in sexto.

Secundus casus est, cum permutatio fit beneficiorum, quorum vnum est opulentius altero. Tunc enim Episcopus constituere potest, vt qui accipit opulentius, soluat alteri certam pensioem, secundum illud quod statuitur in cap. Ad quæstiones, De rerum permutatione. Tertius est, cum Episcopus aliquam Ecclesiæ concedit alicui loco pio. Tunc enim potest aliquid in ea sibi reteruare, ex cap. Constitutus, §. finali, De religiosis domibus. Quartus est, quando quis liti, & iuri quod se in beneficio habere contendebat, cedit concordie gratia, & ob pacis bonum. Tunc enim Episcopus in eundem finem potest alteri pensioem soluendam imponere, ex cap. Nisi essent, De præbendis. Quintus, quando ob morbum, vel aliam causam iustam, vt absentiam ratione studij literarū, datur Parocho coadiutor: tunc enim potest Episcopus assignare ei sufficientem portionē ex fructibus beneficij, cap. De rectoribus, & cap. Tu nos, De clerico ægrotante. Sextus casus est, quando laicus, vel alius auctoritate Episcopi fundat Ecclesiā, ac dotat: beneficia constituens in ea ex propriis suis bonis. Si enim, prout potest ex Panorm. ad cap. Quantum, num. p. mo De censibus, sibi aut alteri reuertat certam pensioem ex eorundem bonorum redditibus, Episcopus eam cõstituet, acceptando fundationē. Septimus casus, quando pensio datur tanquam stipendium temporalis ministerij, quo Ecclesiā indiget: exempli gratia pro pulsandis campanis, vel organis, vel aperendis ianuis, templi, pro officio æditi, economi, Syndici, Aduocati, Medici, pro officio docendi Clericos Ecclesiasticum cantum, aut grammaticam, & similia. Pro quo facit receptus vsus non irrationabilis; cum talia spectent ad apertam Ecclesiæ suæ aut necessitatem, aut vtilitatem, cui ex officio prouidere debet.

131. Sextum documentum est: Pensioem in beneficio absque beneficiarj consensu obtentam haberi subrepticam, si absque iusta causa data sit, etiam à Papa: quia is non est estimandus velle sine causa alicui rem suam auferre absque eius non consensu. Et ideo inter regulas Cancellariæ Romanæ vna est relata ab Azorio in citato lib. 8. cap. 8. quæst. 6. in qua dicitur: Etiam motu proprio datas literas referuatiõnis antiq. pensiois super alicuius beneficij fructibus, excediri non posse nisi ex consensu illius qui pensioem soluere debebit. De qua re videri poterit idem author ibidem:

vt & de ceteris, quæ tum præmittit, tum subiungit vtilia ad iudicandum ex parte beneficij, de validitate pensiois quæ in eo constituitur; ea enim magis pendet ex vsu Romanæ curiæ, quam ex canonibus in quibus pauca habentur de pensioibus: vnde illum diu Romæ versatum, videre expedit.

Septimum documentum est: Pensioem extingui, per professionem religiosæ. Ratio est: quia ius pensiois repugnat paupertati religiosæ, cum sit habendi proprietatem rerum pecunia æstimabilium. Idem ex Gigante habet Azor in sequenti cap. 10. quæst. 3. Similiter si Clericalis, non item si laicalis, sit pensio, per matrimonium eam extingui idem Gigas latius tradit De pensioibus, quæst. 54. vbi num. 4. & post eum Azor in præcedenti quæst. 1. adfert vsum Curiæ Romanæ, quo per matrimonium inicum pensio Clericalis finitur, vt ipse Gigas se in seipso expertum esse dicit: in quibus postquam matrimonium contraxit, se amisisse pensiones, sibi vt Clerico concessas à Clemente septimo.

Octauum documentum est: Differentiam pensiois Clericalis à laicali esse; quod hæc sine simonia vendi possit, illa non item. De qua re iam diximus in præcedenti lib. 23. cap. 18. quæstione quinta: vbi addidimus, quod nec redimi possit nisi Papæ auctoritate. Adeo ut redemptio facta aliter, non valeat, prout Nauarrus expressit in Encicir. cap. 23. num. 11. vbi etiam habet (quod latius tractat Gigas in præced. quæst. 45. & est notatu dignum) non modo laicalem, sed etiam Clericalem pensioem extingui posse à pensionario, propria sua auctoritate: eam gratis remittendo. Neq; enim sicut ius prohibet Clericum abdicare se beneficio sine Prelati sui auctoritate; cap. Admonet, De renunciatione: ita & prohibet pensionarium propria auctoritate pensioem remittere: eo quod talis remissio non datur, sed in cõmuni fiat beneficij: dum liberatur ab onere, & seruitute ei imposta: perinde ac si patronus renunciaret iuri quod habet patronatus. Aduertit tamen, constitutum esse in Concilio Tridentino, sess. 21. cap. 2. De reform. vt si quis ordinetur ad titulum pensiois, non possit postea sine facultate Episcopi eam alienare, extingui, aut remittere, donec habeat sufficiens Ecclesiasticum beneficium.

Quatenus autem pensio diminui debeat si fructus beneficij cui imposta est diminuatur, late tractat Gigas qu. 62. Cæterum idem videtur ea de re dicendum, ac de censu reali, vt diminui debeat, fructibus ita diminutis, vt vnus anni vbertas non compenet alterius sterilitatem.

Quod vero ex cõmunicatio quæ beneficiario nõ soluente pensioem imponitur, non incurrat ipso facto, donec pensionarius ei denunciatur se velle vt eam incurrat, notat Nauarrus in cit. cap. 23. n. 104. quem vide. Atque hæc hæcenus de obligationibus Clericorum dicta sunt pro ratione iudicandi de peccatis eorundem: sequitur vt dicamus de acquisitione per ipsos facta beneficiorum Ecclesiasticorum, ad intelligendum (quod eadem ratio requirit) fuerint legitima, an non. Porro quoniam ad tale intelligendum conducet nouisse multiplicem ipsorum beneficiorum varietatem, eam præmittemus in sequenti capite.

CAPVT IX.

De beneficiorum Ecclesiasticorum multiplici varietate.

S V M M A R I V M.

- 135 Beneficia alia regularia, alia secularia: & in dubio quo modo inter nos autur.
- 136 Alia nominata, alia innominata: & alia collatiua, alia electiua, aliaque mixta.
- 137 Alia propria patroni, alia non patroni: & alia collegiata, alia non collegiata; atque alia patrimonialia, alia non patrimonialia.
- 138 Denum alia villa murata, alia pagorum, alia exempta, alia non exempta: alia reuocabilia, alia irrevocabilia.
- 139 Quando colligantur beneficia esse manualia, seu reuocabilia.

PRIMO ex diuersitate status personarum, quæ sunt beneficiorum capaces, alia dicuntur religiosa, quorum Religiosi

Religiosi tantum, & alia secularia, quorum Clerici tantum
seculares sunt capaces. Pro hac, textus habetur in cap. Cum
de beneficio. De praebedis in 6. & in Clemen. vnica; De
supplenda neglig. Pralat. Aduerte autem cum de beneficio
dubitatur sitne seculare, an regulare, consulendam esse tum
fundationem, si dictum sit in ea, vt per religiosum admini-
stretur: itemque consuetudinem, si tale beneficium soleat
per Religiosum administrari: tunc enim iudicandum est
regulare. Pro quo facit citatum cap. Cum de beneficio: vbi
glossa ad verbum *Legitime*, monet eam consuetudinem debe-
re esse quadraginta annorum: prout scilicet requiritur, vt
Ecclesia contra Ecclesiam recte praescribat, iuxta cap. De
quarta, tit. De praescript. & Authenticam Quas actiones.
Cod. De sacrosanctis Ecclesiis. Quod si nihil constare pos-
sit ex fundatione: atque modo per seculares, modo per Re-
gulares, beneficium gubernatum esse inueniatur, con-
tinue est, vt attendatur vltimus status; & conditio possi-
dentis, melior censetur.

Secundo ex Nomenclatura, alia dicuntur nominata, quae
habent propria nomina, quibus ab inuicem distinguuntur;
vt Papatu, Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus,
& cetera innominata: quae generali tantum nomine, benefi-
cia Ecclesiastica simpliciter dicuntur: eiusmodi sunt, quae in
Canonicorum Collegiis dantur Sacerdotibus non Canoni-
cis, vt seruiant eorumdem Collegiorum Ecclesiis: de quibus
in cap. penult. De Clericis non residentibus, vbi vocantur
assidui quasi assidui, vt interpretatur glossa: addens tales esse
frequentes in Ecclesiis: & dici quoque Mansionarios. Eius-
modi sunt etiam illa quae iuxta cap. 2. De praebendis, debent
ab Episcopo pro alimonia sufficienti, dari iis quos ordina-
uerit, si aliunde non habeant vnde viuunt.

Tertio ex modo ea acquirendi, alia dicuntur collatiua,
quae acquiruntur per simplicem collationem: alia electiua,
quae acquiruntur per electionem. Quam aduerte non dare
electo plenum ius, donec accesserit superioris confirmatio:
argumento cap. Postquam, De electione. Alia demum mixta,
quae acquiruntur per electionem confirmatione non indigen-
tem ad hoc, vt electo plenum ius tribuat.

Quarto ex iis, ex quibus pendet eorum acquisitio: quod
alia sunt non patronata; quae conferuntur sine cuiusquam
praesentatione: alia patronata, quae vt acquirantur, requirunt
praesentationem patroni cum institutione Episcopi, ex cap.
Cum laicis, & cap. Nullus, De iure patronatus. Eorumque
alia sunt iuris patronatus laici: alia iuris patronatus Clerici:
atque praesentatio ad haec, intra sex menses: praesentatio ve-
ro ad illa, intra quatuor menses fieri debet ex cap. vnico, De
iure patronatus in sexto: alioquin Episcopus ea confert, iuxta
cap. Eam te, Extra, eodem titulo.

Quinto ex illis quibus beneficia ipsa acquiruntur alia
dicuntur Collegiata, quae acquiruntur personis constituen-
tibus Collegium: alia non Collegiata, quae acquiruntur non
constituentibus Collegii. Collegiataem nomine intellige
congregationem Clericorum habentium sigillum com-
mune, & arcam communem, iuxta cap. Dillecta, De excessi-
bus Praelatorum, iuncta glossa videnda. Quae quidem congrega-
tio, cum est personarum regularium, vt plurimum dicitur
conuentus, aut coenobium; cum vero est secularium, dicitur
Capitulum; vt in titulo De iis quae fiunt a Praelatis sine
consensu Capituli.

Sexto ex bonis de quibus constituuntur, alia dicuntur
patrimonialia, quae instituuntur ex patrimonio, & manent
in eadem familia: alia non patrimonialia, quae non sunt illi-
us modi.

Septimo ex locis in quibus constituta sunt, alia dicuntur
villae muratae, id est, ciuitatum, & oppidorum muris cincto-
rum: alia vero pagorum seu oppidorum, in quibus non est
magna abundantia populi. Denique ex dependentia a Su-
periore, alia dicuntur, & sunt ab Episcopi iurisdictione, ex-
empta, Papae auctoritate; alia non sunt. Itemque alia dicun-
tur, & sunt reuocabilia, *manualia* vocant, alia irrevocabilia:
Vbi aduerte esse quidem contrariationem beneficij, vt ip-
sum decur ad tempus certum, & determinatum; non tamen
vt decur ad incertum, seu donec Superior reuocauerit. Id
quod non tollit beneficij rationem, secundum quam est
perpetuum; quia potest per beneficiarium vitam non reuocari.

si Superior vo-uerit: quod ad appellationem perpetui suffi-
cere in beneficiis Ecclesiasticis, habetur ex Angelo, & Sylu.
in verbo, *Dignitas*, nu. n. 1. Et confirmari potest: quia perpetu-
um dicitur, id etiam quod non limitatur ex toto tempore,
quantumcumque detur ad beneplacitum Superioris. Pro
quo facit lex, Iuris peritos, in principio, De excusationibus.
Adde quod ipsa beneficia quae Manualia dicuntur, tanquam
posita in manu, & potestate concedentis, ita ut possit ea &
concedere, & reuocare quando voluerit, aliis beneficiis a-
quentur in omnibus, dempta sola facultate reuocationis ad
nutum, vt ex Clemen. 1. De supplenda negligentia Praelato-
rum, notat Nauar. in Comment. 2. De Regularibus, num. 6. *versu*
Octauo insertur. In qua Clemetina praecipitur, vt Praelati talia
beneficia conferant intra sex menses: nec possint illa suis
mensibus vnire, nec nouis pensionibus onerare, nec antiquas
augere, nec fructus eorum tempore vacationis obuoluen-
tes, sibi capere: quae sunt conditiones perpetui beneficij.

Ceterum beneficia secularia ordinarie sunt perpetua,
nec possunt sine iusta, & legitima causa reuocari. Dixi Ordina-
rie, quia nonnunquam sunt capellae ad nutum collatoris
reuocabiles. Regularia vero beneficia, quae ab Abbate con-
feruntur sunt manualia: quia cum Regularis viuatur sub obe-
dientia Abbatis, secundum regulam suam professionem: possunt
ad nutum eiusdem, reduci ad monasterium, ex cap. Cum
ad monasterium, §. Tales, De statu monachorum. Dixi, quae
ab Abbate conferuntur: quia electiua, id est, de quibus per
electionem prouidetur, non censentur manualia: quia non
sunt reuocabilia ad nutum Abbatis, nisi Monachi ad ea electi,
bona eorumdem male dispenserent, vel in eis incontinenter
viuant, vel ad altiore gradum eligantur cap. Monachi, §.
fin. De statu Monachorum. Item nec regularia beneficia si-
sint curata reuocari possunt ab Abbate sine Episcopi, cuius
est animarum curam committere, consensu, argumento cap.
De monachis, 16. quaest. 1. Neque etiam reuocari possunt ab
Abbate beneficia, quae a Papa ex certa scientia conferuntur
Regularibus ad vitam ipsorum, ex cap. Porrecta, De confir-
matione vtili, vel inutili, vbi glossa, verbo, *Confirmatur*, id ex-
pressit. Et ratio satis docet: quia Papa superior est Abbate.
Dixi, ex certa scientia: quia secus esset si Regularis tacita sua
conditione, peteret sibi ad vitam suam beneficium conferri,
aut collatum confirmari. Irritum enim esset id quod
obtineret, ex eodem cap. Porrecta, & praecedenti, Ad
nostram.

TITVLVS SECVNDVS

De acquisitione beneficiorum Ecclesiasticorum.

DICEMVS primo de erectione beneficiorum Ecclesia-
sticorum, quam acquisitio eorumdem praesupponit.
Secundo de impedimentis Canonicis, quibus quis in habilis
est ad beneficia Ecclesiastica acquirenda. Tertio, de iis quae
requiruntur, vt quis censetur ad illa dignus. Quarto, de in-
tentione, & appetitu eadem acquirendi. Quinto, de modis
quibus ea legitime acquiruntur. Sexto, de pluralitate bene-
ficiorum, quae ex tali acquisitione sequi potest: & postremo
de incompatibilitate eidem pluralitati obstante.

CAPVT XI.

De erectione beneficiorum Ecclesiasticorum.

SVMMARIVM.

- 140 Locus eligendus beneficio erigendo.
- 141 Causa legitima erigendi beneficia.
- 142 Persona consideranda ad beneficiorum erectionem: & quando
requiratur ad eam, Papae auctoritas; & quando sufficiat
auctoritas Episcopi.
- 143 Quando cum consensu Episcopi, ad erectionem noui beneficij
requiratur consensus habentium in eodem loco beneficia
antiqua.

AL
IS